

บทที่ 1

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับองค์การ

แนวปฏิบัติในชั้นเรียน

ข้อตกลงการเข้าชั้นเรียน

- การแต่งกาย
- การตรงต่อเวลา
- การให้เกียรติต่อเพื่อนร่วมห้องเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

- การมีส่วนร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน 20%
- กิจกรรมท้ายบท 30%
- รายงาน 30%
- สอบปลายภาค 20%

ความหมายและความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับองค์การ

องค์การ คืออะไร?

องค์การ หมายถึง บุคคลกลุ่มหนึ่งที่มารวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

จำเป็นมั้ยว่าองค์กรจะต้องมีสถานที่ทำงานที่ระบุชัด?

จำเป็นมั้ยว่าองค์กรจะต้องมียูนิฟอร์ม?

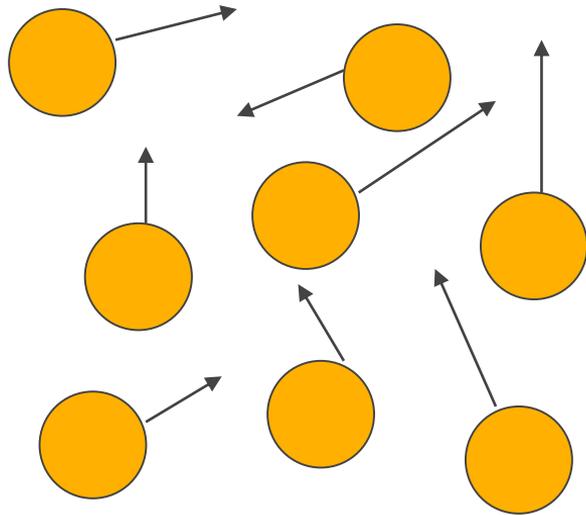

จำเป็นมั้ยที่องค์กรจะต้องมีสมาชิกขององค์กรมากๆ?

องค์การ

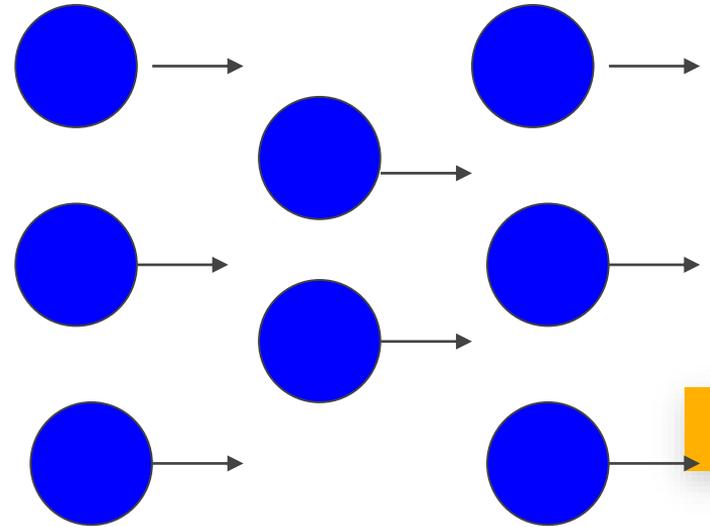
ไม่ใช่

องค์การต่างคนมีวัตถุประสงค์ของตนเอง

องค์การ

ทุกคนมีวัตถุประสงค์เดียวกัน

วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะนอกจากจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานแล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงเหตุผลของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ขององค์การจะมีอยู่ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ขององค์การโดยทั่วไป

1.1 เพื่อสร้างคุณค่าที่ปรารถนาให้สังคม โดยทั่วไปองค์การของทางราชการมักมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่ประชาชนให้ความคุ้มครองปลอดภัยต่างๆ ตลอดจนพัฒนาประเทศ ได้แก่ หน่วยงานต่างๆ อำเภอ จังหวัด หน่วยงานทหาร ตำรวจ เป็นต้น

1.2 เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนต่างๆในองค์การ โดยปกติทั่วไปสมาชิกแต่ละคนในองค์การจะมีวัตถุประสงค์ส่วนตัว แตกต่างกันแต่ละคนมุ่งหวังจะได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนมุ่งหวังจากองค์การ

1. วัตถุประสงค์ขององค์การโดยทั่วไป ต่อ

1.3 เพื่อให้ผู้รับบริการ หรือลูกค้า หรือผู้ที่มาติดต่อพอใจ ซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่ทุกหน่วยงานต้องมีเพราะทุกหน่วยงานต่างมีหน้าที่บริการให้แก่ประชาชน ลูกค้า สมาชิก หรือผู้ติดต่อที่มีผลประโยชน์

1.4 เพื่อให้ผลผลิตขององค์การมีคุณภาพสูง และให้บริการได้ทันเวลา เช่น โรงไฟฟ้า ประปา จะต้องผลิตกระแสไฟฟ้า จ่ายน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนผู้บริโภค

1. วัตถุประสงค์ขององค์การโดยทั่วไป ต่อ

1.5 เพื่อให้มีการลงทุนหรือขยายกิจการเพิ่ม โดยต้องมีการระดมทรัพยากร หรือ จัดหาทรัพยากรเพิ่มขึ้นในการดำเนินงานขององค์การ เช่น การสร้างตึกใหม่ การลงทุนด้านบุคลากร ตลอดจนการจัดให้มีสิ่งจูงใจที่จะรักษาคนให้อยู่กับองค์การนานที่สุด

1.6 เพื่อให้หน่วยงานนั้นทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีเหตุผลโดยใช้เทคโนโลยี และวิทยาการทางวิทยาศาสตร์ตามแผนใหม่ ต้นทุนต่ำ กำไรสูง

1.7 เพื่อความเจริญและการดำรงอยู่ได้ขององค์การ กล่าวคือ เมื่อได้มีการจัดตั้งโครงการขึ้นมาแล้ว วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งที่สมาชิกในองค์การทุกคนต้องยึดถือร่วมกัน คือ **การทำให้องค์การมีความเจริญก้าวหน้าสามารถดำเนินอยู่ได้** อาจารย์เย็นจิต คงปาน

2. วัตถุประสงค์ขององค์การธุรกิจ

2.1 เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจในรูปแบบสินค้าและบริการ หมายถึง องค์การธุรกิจ มีวัตถุประสงค์ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อไปแลกเปลี่ยนเป็น ตัวเงินซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่สังคม

2.2 เพื่อแสวงหาผลกำไร และเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกและกลุ่ม ต่างๆในองค์การ

2. วัตถุประสงค์ขององค์การธุรกิจ

2.3 เพื่อการดำรงอยู่และความเจริญขององค์การ โดยทั่วไปห้างหุ้นส่วนและบริษัทที่จัดตั้งขึ้นทุกแห่งปรารถนาจะตั้งอยู่ได้นานๆ และเจริญรุ่งเรืองขยายกิจการออกไป

2.4 เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในสังคม องค์การต้องทำตนเป็นพลเมือง ปฏิบัติตามกฎหมายไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้าและคนงาน

ลักษณะขององค์การ

1. องค์การทางสังคม

ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศาสนา (วัด) สมาคม สโมสร ชมรม และ กลุ่มกิจกรรมต่างๆ

2. องค์การทางราชการ

ได้แก่หน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมถึง กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ที่เรียกกันว่า ระบบราชการ (Bureaucracy) ซึ่งเป็นองค์การที่มีขนาดใหญ่โตมีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนมาก

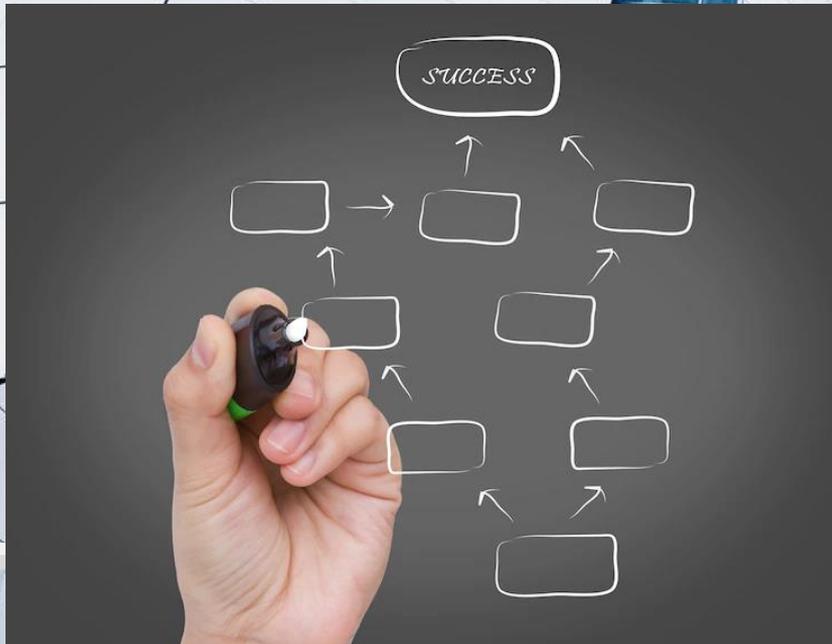
3. องค์การเอกชน

ได้แก่ บริษัท ร้านค้า ต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ทางการค้า

โครงสร้างองค์กร

ระบบในการติดต่อสื่อสาร และ
อำนาจบังคับบัญชาที่เชื่อมต่อกัน และ
กลุ่มคนเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานร่วมกัน
จนบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ตัวอย่างโครงสร้างองค์กร

โครงสร้างองค์การประกอบด้วย

มีเป้าหมาย
วัตถุประสงค์

มีการแบ่งงานกันทำ มีช่วงการควบคุม

มีภาระหน้าที่

มีสายการบังคับบัญชา มีความเอกภาพ

องค์ประกอบหลักของโครงสร้างองค์กรที่ดี

การจัดกลุ่มพนักงานลงในแต่ละฝ่าย

ควรมีการจัดกลุ่มพนักงานในแต่ละฝ่าย และรวมฝ่ายต่างๆ เข้าด้วย เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมาย

การออกแบบระบบสื่อสาร

ควรมีการออกแบบและสร้างระบบการประสานงานร่วมกันภายในองค์ เพื่อให้การสื่อสารกันภายในองค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การกำหนดสายการบังคับบัญชา

ควรมีการกำหนดสายการบังคับบัญชาในองค์กร ระดับตำแหน่ง และขนาดของการควบคุมของแผนกต่างๆ ให้ชัดเจน เพื่อการจัดการที่ดี

โครงสร้างองค์กร มีความสำคัญอย่างไร?

โครงสร้างองค์กร ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการ การทำงานร่วมกันในองค์กร เพื่อให้สามารถควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กร หรือตามเหตุผลที่องค์กรจ่ายค่าตอบแทนให้

กระบวนการทำงานประจำวัน นั้น มีความพอกพูนกับตัวงานที่ได้รับมอบหมายของแต่ละบุคคล และคำบรรยายลักษณะงาน ซึ่งจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมคนเช่นกัน กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจเฉพาะหน้าภายใต้สถานการณ์ต่างๆ กระบวนการประเมินผลงาน การบริหารสายอาชีพ การสหนาการ เป็นต้น

โครงสร้างองค์กรจะต้องทำการออกแบบโดย ผู้บริหารร่วมกับกรรมการ หรือเจ้าขององค์กร ซึ่งผู้บริหารยังจะสามารถใช้การออกแบบโครงสร้างองค์กรมาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร สร้างคำอธิบายให้กับคนในองค์กรให้ได้เข้าใจในระดับเดียวกันได้นั่นเอง

ประเภทขององค์การ

ประเภทขององค์กร

1. องค์กรที่แบ่งโดยใช้ผลกำไรเป็นเกณฑ์

1.1 องค์กรที่มุ่งแสวงหาผลกำไร (for profit organization)

องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีจุดหมายเพื่อทำกำไรหรือแสวงหาผลประโยชน์

1.2 องค์กรที่ไม่มุ่งแสวงหาผลกำไร (not for profit organization) องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรม มากกว่ามุ่งหวังที่ผลกำไร

ประเภทขององค์กร ต่อ

2. องค์กรที่แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ที่องค์กรผลิตขึ้น

2.1 องค์กรด้านการผลิต (manufacturing organization) องค์กรที่ทำการผลิตสินค้า (good) โดยจะมีการใช้วัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าประเภทที่มีตัวตน สามารถสัมผัสจับต้องมองเห็นได้ ซึ่งลูกค้าสามารถประเมินคุณภาพของสินค้านั้นๆได้ เช่น เสื้อผ้า รองเท้า ปากกา เป็นต้น

2.2 องค์กรด้านบริการ (service organization) องค์กรที่มีหน้าที่หลักคือการผลิตหรือเป็นผู้ให้บริการโดยกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรสามารถส่งมอบคุณค่าให้แก่ผู้รับ เช่น สถาบันการเงิน โรงพยาบาล เป็นต้น

ประเภทขององค์กร ต่อ

3. องค์กรที่แบ่งตามลักษณะของความเป็นเจ้าของ

3.1 องค์กรภาครัฐ (public sector) จัดตั้งขึ้นโดยภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ

3.2 องค์กรภาคเอกชน (private sector) จัดตั้งขึ้นโดยภายใต้การควบคุมของเอกชน ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ สมาคม เป็นต้น

ประเภทขององค์กร ต่อ

4. องค์กรที่แบ่งตามลักษณะการเกิด

4.1 องค์กรแบบปฐมหรือองค์กรแบบปฐมภูมิ (primary organization) เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สมาชิกทุกคนต้องเกี่ยวข้องมาแต่กำเนิด การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลเป็นส่วนตัวไม่มีพิธีรีตอง เช่น ครอบครัว เพื่อนบ้านใกล้เคียง เป็นต้น

4.2 องค์กรแบบมัธยมหรือองค์กรแบบทุติยภูมิ (secondary organization) มนุษย์จัดตั้งขึ้น โดยสมาชิกจะมีความสัมพันธ์กันด้วยเหตุผลและความรู้สึก ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในองค์กรจึงไม่เป็นแบบส่วนตัว เช่น หน่วยราชการต่างๆ ห้างหุ้นส่วน สมาคม โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น

ประเภทขององค์กร ต่อ

5. องค์กรที่แบ่งโดยใช้โครงสร้างเป็นเกณฑ์

5.1 องค์กรแบบที่เป็นทางการ (formal organization) หรือเรียกว่า “องค์กรรูปนัย” หรือ “องค์กรที่มีรูปแบบ” เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างอย่างมีรูปแบบ วางกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในระเบียบแบบแผน หรือกำหนดไว้ในกฎหมาย มีสายบังคับบัญชา มีขั้นตอน มีการกำหนดหน้าที่ไว้อย่างเด่นชัด มีการแบ่งงาน ตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน

5.2 องค์กรแบบที่ไม่เป็นทางการ (informal organization) หรือเรียกว่า “องค์กรอรูปนัย” หรือ “องค์กรไร้รูปแบบ” เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาด้วยความสมัครใจติดต่อกันเป็นส่วนตัวด้วยความพึงพอใจ ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน

เป้าหมายขององค์กร

เป้าหมายขององค์กร เป็นการกำหนดทิศทาง การดำเนินงานขององค์กร โดยคอย กำหนดแนวทางการปฏิบัติ เมื่อองค์กรมี เป้าหมายที่ชัดเจน จะทำให้มีความเข้าใจใน การทำงาน เป้าหมายหลักขององค์กรโดย ทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

เป้าหมายหลักขององค์กร

เป้าหมายทาง
เศรษฐกิจหรือกำไร

เป้าหมายเกี่ยวกับ
การให้บริการ

เป้าหมายด้านสังคม

สภาพแวดล้อมขององค์กร

องค์การก็เช่นเดียวกับคนจะต้องอยู่ท่ามกลาง
สภาวะแวดล้อมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม สังคม
สภาพทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาล กฎหมายและข้อบังคับ
การเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาการ การเปลี่ยนแปลงความ
พอใจของผู้บริโภค การแข่งขัน เป็นต้น

ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้คือ สภาวะแวดล้อมของ
องค์การ ซึ่งสภาวะแวดล้อมเหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ สภาวะแวดล้อมขององค์การ
ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

1.1 สภาพแวดล้อมทั่วไป (general environment) เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อกิจกรรมทุกอย่างขององค์กร ได้แก่ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม การเมืองและกฎหมาย และสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ

1.2 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงาน (task environment) เป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการดำเนินงานและความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กรและเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่อยู่ใกล้ตัวองค์กรมากที่สุด ได้แก่ ลูกค้า คู่แข่งขัน ผู้จัดส่งวัตถุดิบ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลาดแรงงาน ผู้ร่วมลงทุน

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

2.1 เจ้าของกิจการและผู้ถือหุ้น
ในองค์กรธุรกิจที่มีขนาดเล็ก เจ้าของกิจการมักมีบทบาทด้านต่างๆในองค์กรมากมาย

2.2 คณะกรรมการบริษัท
คือ บุคคลที่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้คัดเลือกให้เข้ามาเป็นตัวแทนเพื่อทำหน้าที่และควบคุมการบริหารงานที่ตนเองถือหุ้นอยู่

2.3 พนักงาน คือบุคคลต่างๆจากตลาดแรงงานภายนอก ที่ฝ่ายบริหารขององค์กรดำเนินการสรรหาและคัดเลือกมาให้ทำงานในองค์กร

2.4 วัฒนธรรมองค์กร เป็นสภาวะแวดล้อมภายในอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานต่อทุกองคค์การ

THANKS!